

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Graanbericht Nr. 2017.G.25, 16 november 2017

Bladluizen in wintergranen - Toestand 13-14 november 2017: Globaal daling bladluisdruk, opvolging op perceelsniveau blijft nog steeds noodzakelijk!

Op 13 en 14 november werden door het LCG op verschillende locaties bladluistellingen uitgevoerd. Dit gebeurde in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en Limburg.

Zestien waarnemingen in wintergerst, 13 waarnemingen in wintertarwe en 1 waarneming in triticale (zie tabellen op blz. 2 en 3).

Op nagenoeg alle onbehandelde percelen, zowel wintergerst, wintertarwe en triticale, die ook vorige week werden geëvalueerd werd een (lichte) afname van de bladluisdruk vastgesteld. Desalniettemin zijn er nog enkele percelen met een toenemende bladluisdruk. De situatie is met andere woorden sterk verschillend van perceel tot perceel. **Zoals voorgaande weken reeds gesteld, blijft de bladluisdruk echter op veel percelen ondanks een afname nog hoog. Een nauwgezette opvolging per perceel is nog steeds noodzakelijk!**

Op de percelen wintergerst varieert de aantasting van 1,8% tot maar liefst 58,7% van de planten bezet met minstens één bladluis. Op de helft van de percelen wintergerst zonder insecticidebehandeling is meer dan 10% van de planten aangetast. Bij 80% van de onbehandelde percelen is meer dan 5% van de planten bezet met bladluizen.

Op 2 percelen onbehandelde wintergerst die ook vorige week werden geëvalueerd, werd opnieuw een toename van de bladluizen waargenomen; bij één perceel zelfs een toename van 28% vorige week naar 38% deze week! Beide percelen situeren zich in Oost-Vlaams-Brabant.

Zelfs op een perceel wintergerst gezaaid op 16 oktober komt er nog steeds een zeer hoge bladluisdruk voor, namelijk te Bottelare (Oost-Vlaanderen) met maar liefst 58,7% planten bezet met bladluizen (stadium 2e blad)!

Op de percelen wintertarwe varieert de aantasting van 0% tot maar liefst 46% van de planten bezet met minstens één bladluis. Op vier van de 13 onbehandelde percelen is meer dan 10% van de planten bezet met minstens één bladluis, en op nagenoeg de helft van de onbehandelde percelen is meer dan 5% van de planten bezet met bladluizen.

Net als in de wintergerst zijn er ook wintertarwepercelen met zaai rond half oktober die nog steeds een hoge tot zeer hoge bladluisdruk vertonen, zoals te Tielt-Winge in Vlaams-Brabant (zaai 19 oktober, 1^e blad, met 29% planten bezet met bladluizen!) en te Landskouter in Oost-Vlaanderen (zaai 12 oktober, 2^e blad, met 46% planten bezet met bladluizen!)

De meer gure en regenachtige weersomstandigheden van de voorbije week hebben naargelang het perceel in meer of mindere mate effect gehad op de bladluisdruk.

Zowel de weersomstandigheden als de veldomstandigheden zullen niet gemakkelijker worden om een eventuele insecticidebehandeling uit te voeren. Controleer de percelen en weeg de aantasting, de noodzaak en de mogelijkheid tot bespuiting nauwkeurig af.

Ook op vijf percelen wintergerst met Argento zaaizaadbehandeling werden waarnemingen uitgevoerd. Op deze percelen kwamen op één enkel perceel na nagenoeg geen bladluizen voor.

WINTERGERST

WINTERGERST: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	13-14 november			6-7 november	30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Kerkom-bij-Sint-Truiden	30/sep	uitstoeling	34,0%	2	47,0%	57,0%	63,1%	51,9%	niet beschut, grenzend aan plantages
Koninksem-1	13/okt	-	-	-	4,0%	7,5%	0,5%	-	niet beschut, grenzend aan cichorei
Koninksem-2	12/okt	-	-	-	2,8%	5,8%	1,0%	-	niet beschut, grenzend aan suikerbieten
Koninksem-3	11/okt	-	-	-	2,8%	6,3%	-	-	onbeschut
Sint-Lambrechts Herk-1	14/okt	-	-	-	8,3%	9,0%	0,8%	-	beschut langs houtkant
Sint-Lambrechts Herk-2	14/okt	-	-	-	5,5%	6,5%	0,8%	-	beschut langs houtkant en grenzend aan maïs
Sint-Lambrechts Herk-3	14/okt	-	-	-	4,0%	7,8%	0,3%	-	beschut langs houtkant en grenzend aan gras
Vlaams-Brabant									
Huldenberg	11/okt	3 ^e -4 ^e blad	6,5%	1	4,3%	11,1%	5,3%	-	deels beschut
Tielt-Winge	27/sep	uitstoeling	38,0%	2	28,0%	56,5%	60,0%	54,0%	grenzend aan maïs, wintergranen, gras en bos
Tienen	9/okt	uitstoeling	8,0%	1	-	17,0%	9,5%	11,5%	deels beschut, langs gras en vanggewas
Oost-Vlaanderen									
Bottelare	16/okt	2 ^e blad	58,7%	2	-	34,0%	-	-	onbeschut langs maïs
Geraardsbergen	12/okt	3 ^e -4 ^e blad	8,3%	1	16,5%	19,2%	6,3%	-	deels beschut
West-Vlaanderen									
Helkijn	12/sep	uitstoeling	26,0%	3	29,2%	31,9%	36,2%	27,7%	naast maïstoppel
Zwevegem	6/okt	uitstoeling	14,5%	2	34,5%	45,8%	45,0%	19,3%	onbeschut langs maïs
Poperinge	12/okt	3 ^e blad	4,5%	1	18,3%	12,0%	-	-	onbeschut, langs maïstoppel & suikerbieten
Brielen			12,8%	2	30,5%	41,8%	9,5%	5,8%	grenzend aan bos
Regio kust									
Zuienkerke	17/okt	1 ^e -2 ^e blad	1,8%	1	2,9%	-	-	-	onbeschut

"-" = geen telling uitgevoerd

WINTERTARWE

WINTERTARWE: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	13-14 november			6-7 november	30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
Limburg									
Gingelom	16/okt	2 ^e blad	0,6%	1	0%	0,4%	-	-	deels beschut langs bos, plantage, vanggewas
Rukkelingen-Loon	17/okt	-	-	-	2,0%	0,8%	-	-	onbeschut langs gras en vanggewas
Veulen	19/okt	-	-	-	1,8%	0,5%	-	-	onbeschut, deels langs houtkant
Vlaams-Brabant									
Tielt-Winge	19/okt	1 ^e blad	29,0%	2	39,0%	-	-	-	onbeschut langs gras en wintergraan
Tienen	25/10	1 ^e blad	0,3%	1	-	-	-	-	onbeschut langs gras, vanggewas, wintergerst
Webbekom	14/okt	-	-	-	0,5%	0,2%	-	-	deels beschut langs maïs en vanggewas
Oost-Vlaanderen									
Geraardsbergen	12/okt	3 ^e blad	5,8%	1	10,9%	5,3%	0,4%	-	deels onbeschut
Landskouter	12/okt	2 ^e blad	46,0%	1	-	-	-	-	onbeschut, langs gras
West-Vlaanderen									
Helkijn	7/okt	5 ^e blad	10,9%	2	18,2%	-	16,3%	4,3%	naast maïs en bos
Otegem	3/okt	uitstoeling	30,2%	3	-	32,6%	45,8%	24,2%	niet beschut, naast suikerbieten
Zwevegem	18/okt	2 ^e blad	0,0%	0	13,2%	3,9%	-	-	deels beschut
Poperinge	25/okt	2 ^e blad	0,5%	1	0,8%	-	-	-	onbeschut langs gras
Reningelst	16/okt	-	-	-	-	2,0%	-	-	onbeschut langs vanggewas
Lo	18/okt	3 ^e blad	0,8%	1	2,0%	3,5%	-	-	onbeschut langs gras en vanggewas
Regio kust									
Houtem	5/okt	5 ^e blad	3,1%	1	18,8%	-	15,2%	-	onbeschut
Gistel	5/okt	4 ^e blad	6,7%	1	10,2%	16,5%	16,7%	-	onbeschut naast gras en vanggewas
Zuienkerke	6/okt	5 ^e blad	0,0%	0	1,5%	11,6%	14,0%	-	onbeschut

"-" = geen telling uitgevoerd

TRITICALE

TRITICALE: percelen zonder insecticidebehandeling (geen specifieke zaaizaadbehandeling en geen gewasbescherming)

Waarnemingsplaats	Zaai-datum	13-14 november			6-7 november	30-31 oktober	23-24 oktober	16-17 oktober	Ligging perceel
		Ontwikkelings-stadium triticale	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	% planten bezet met minstens 1 bladluis	
West-Vlaanderen									
Regio kust									
Leffinge	5/okt	5 ^e blad	1,3%	1	4,4%	-	6,5%	-	onbeschut

**1. Percelen wintergranen zonder zaaizaadbehandeling tegen bladluizen
+ Percelen wintergerst zonder tolerante rassen ten aanzien van het dwergvergelingsvirus**

Het blijft nog steeds **absoluut noodzakelijk alle percelen wintergranen** (wintergerst, wintertarwe, triticale, spelt) **te controleren van bij de opkomst op de aanwezigheid van bladluizen**. Er worden in tegenstelling tot in Wallonië en ondanks de dalende tendens nog steeds hoge aantastingen waargenomen!

De **behandelingsdrempel** is verschillend naargelang het moment/tijdstip:

- **in de herfst** wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het moment dat 5% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 5 planten op 100 bezet met minstens één virusdragende bladluis (Bron: Livre Blanc "Céréales" – september 2014). Doch we weten in Vlaanderen niet hoeveel % van de bladluizen virusdragend is, bovendien is het niet evident om een globaal beeld te vormen. In deze optiek adviseert CADCO (Wallonië) te behandelen vanaf het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis, dit is rekening houdend met een bepaalde virulentiegraad van de bladluizen (Bron: naar CADCO-Actualité-Céréales 24 octobre 2017).
- **op het einde van de vluchten bij het ingaan van de winter** ligt de behandelingsdrempel veel lager, namelijk vanaf het moment dat 1% van de planten bezet is met virusdragende bladluizen, m.a.w. 1 plant op 100 planten bezet met minstens één virusdragende bladluis (Bron: Livre Blanc "Céréales – september 2014"). Een "winter" impliceert een winter met voldoende winterse weersomstandigheden.
- **op het einde van de winter** wordt een bladluisbehandeling aanbevolen vanaf het ogenblik dat er levende bladluizen aanwezig zijn, ongeacht het aantal (Bron: Livre Blanc "Céréales" – september 2014).

BSV Hauts-de-France (Frankrijk) adviseert de bladluizen in de herfst te behandelen van het ogenblik dat 10% van de planten bezet is met minstens één bladluis of aanwezigheid van bladluizen gedurende meer dan 10 dagen wat ook het % aangetaste planten is (Bron: BSV Grandes Cultures Hauts-de-France, 14 november 2017).

Percelen wintergranen waar reeds een gewasbespuiting met een insecticide werd uitgevoerd

Op deze percelen dient de bladluisdruk opnieuw opgevolgd wanneer de werkingsduur van de insecticidebespuiting naar zijn einde loopt. De toegelaten middelen zijn niet systemisch en bieden geen bescherming aan de nieuwe blaadjes gevormd na de behandeling, deze percelen kunnen opnieuw aangetast worden door bladluizen.

2. Rassen wintergerst tolerant ten aanzien van het dwergvergelingsvirus

De rassen wintergerst die tolerant zijn ten aanzien van het dwergvergelingsvirus (Rafaëla, Domino, ...) moeten niet met een insecticide behandeld worden, zelfs al worden er bladluizen waargenomen (Bron: Clovis Matton, Jorion/Philip Seeds en CADCO-Actualité-Céréales 14 novembre 2017).

3. Percelen wintergranen met specifieke zaaizaadbehandeling tegen bladluizen

Op percelen behandeld met Argento dient momenteel geen gewasbehandeling uitgevoerd te worden met een insecticide ter bestrijding van bladluizen (mededeling Bayer CropScience).

Info omtrent "[Bladluizen, overdragers van het dwergvergelingsvirus tijdens de herfst en het vroege voorjaar in wintergranen](#)" is raadpleegbaar op de LCG-website (www.lcg.be).

VOLGEND BERICHT: 22 november 2017

De LCG-Graanberichten worden per mail en per post verstuurd op datum van het bericht en kunnen tevens geraadpleegd worden op de LCG-website (www.lcg.be) vanaf deze datum.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij,
Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting

De LCG-waarschuwingberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Team Voorlichting*
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem*
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee*
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent*
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren*
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge*
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas*
- het Proefcentrum Herent, provincie Vlaams-Brabant, te Herent*